

Албърт Р. Джонсън

РАЖДАНЕТО
НА
БИОЕТИКАТА

превод:
Ина Димитрова
Росен Люцканов

ПРЕДГОВОР

Биоетиката е „систематично изследване на моралните измерения – включително моралните интуиции, решения, действия и политики – в науките за живота и здравните грижи, използващо различни етически методологии в интердисциплинарен контекст“^{1*}. Подобно систематично изследване неизбежно се осъществява от учени, които мислят, пишат и преподават съответната научна дисциплина. Такива учени, наричани днес „биоетици“, се появяват през шестдесетте години на XX век. Като професионалисти в различни научни области, те разгръщат биоетиката като нов начин на разглеждане на традиционните проблеми на етиката, свързани с медицината. През следващите години тази дисциплина привлича вниманието на специалистите по здравни грижи и интереса на обществеността. Днес трите професионални асоциации на биоетиците имат около хиляда члена; съществуват двеста различни центъра, факултета и учебни програми по биоетика, като повечето от тях са част от академични институции. Освен това през 1996 г. библиографията по биоетика вече включва 3620 книги, студии и статии².

През седмицата, в която настоящият предговор беше написан, уважаваното научно списание „Нейчър“ [Nature] съобщи, че биоетическият „отрасъл“ отбелязва значителен растеж: правителства и индустриални групировки се нуждаят от съвети, а биоетиците могат да ги предложат, участвайки в комисии и конференции, посредством научни публикации и интервюта в медиите. Авторът на въпросната статия обаче допълва, че „въпреки нарастващото им влияние, съвсем не можем да твърдим със сигурност, че американските биоетици са допринесли съществено за формирането на определена култура в науката или на политическите решения през последните години“³. Изхождайки от това скептично разбиране, описвайки различни исторически събития и позовавайки се на изказванията на самокритично настроени биоетици, въпросната статия се движи по ръба на фактическите и интерпретативни неточности. Не е съвсем вярна тезата, че „нарастващото влияние на биоетиците може да бъде съотнесено с поставеното през 1988 г. начало на проекта

---

* Бележките на автора се намират в края на всяка глава; бел. б. изд.

за картографиране на човешкия геном“. Неточно е твърдението, че биоетиката „преди тридесет години е водела изолирано съществуване в университетските факултети по теология и философия“. Не е напълно вярно и това, че Националната комисия за защита на пациентите, подложени на биомедицински и поведенчески изследвания, е „създадена в отговор на направеното през 1972 г. откритие, че в продължение на четиридесет години САЩ финансират прословутото изследване на сифилиса в Тъскиги“. Преувеличено е изказването, че ранните текстове, отнасяни днес към биоетиката, „преди време всеки би причислил ... към теологията“. Спорно е също дали наистина „освен няколкото ранни и наистина значими техни победи, едва ли може да бъде показано наличието на конкретно влияние на американските биоетици върху съответните политики“. Несъмнено не е лесно да оценим влиянието на биоетиката върху мисленето, културата, политиката и практиката през последните тридесет години. Подобни оценки винаги са свързани с т.нар. „въпрос на мисионера“: той проповядва много и броят на новопокръстените от него расте, но колко сърца и умове наистина печели? Отговорът на този въпрос предполага адекватна историческа реконструкция на начина, по който това научно поле се появи на бял свят. Време е да напишем неговата история.

През 1992 г. във Вашингтонския университет в Сиатъл показних шестдесет представители на ранната биоетика, за да си припомним заедно възникването на дисциплината⁴. Те откликнаха с ентузиазъм и четиридесет и шест от тях се включиха в конференцията, която нарекох „Раждането на биоетиката“. Пред публика от около триста души, съставена от специалисти в различни научни дисциплини и обикновени хора, всеки докладчик представи определена тема, към чието разработване тя или той има значими приноси – въпросите на смъртта и умираването, експериментите с хора, генното инженерство, репродуктивните технологии, трансплантациите на органи – разказвайки как и защо е започнал да работи по нея. Участниците в тази конференция бяха пионери за областта в истинския смисъл на думата: те бяха прокарали своя пътека в едно непознато изследователско поле, бяха предложили нови концептуални подходи към непоставяни по-рано въпроси. Те бяха основателите на новата медицинска етика, която по-късно щеше да бъде наречена „биоетика“. Много от идеите в настоящата книга са заимствани, разбира се, с позволението им, от тях⁵.

Въпреки името на конференцията, аз и моите колеги съзнавахме, че една научна дисциплина никога не се „ражда“ в буквалния смисъл на думата, тя израства бавно и постепенно получава онези отличителни белези, които предоставят достатъчно основание да ѝ бъде дадено собствено име. Затова по-правилно би било да кажем, че биоетиката възниква в годините след Втората световна война, като в началото е израз на неясно безпокойство за неприятните последици от напредъка на биомедицинските науки, постепенно добил вътрешна съгласуваност и оформил се като отделна научна дисциплина. Макар че се занимава с етически въпроси, поставени от медицината и науката, биоетиката се различава съществено от един друг подход към въпросите на етиката и медицината, наричан „медицинска етика“ и неизменно присъствал в двадесет и пет вековната история на западноевропейския свят. Целта на настоящата книга е да открие източниците и да проследи развитието на идеите и институциите, към които се отнася името „биоетика“.

Биография на един биоетик

Биографиите на първите биоетици и раждането на биоетиката са тясно свързани. Повратните точки в професионалната кариера са съпътствани от събития в заобикалящия ни свят на медицина, наука и етика; тези събития се анализират от хора, чиято академична кариера ги е приучила да ги тематизират по определен начин. Всеки от основателите на биоетиката има своя история. И макар всяка от тези истории да е уникална, налице са и много общи черти. Почти всички ние сме учени с образование в класическите дисциплини, които средновековните университети завещаха на днешните образователни институции: философия, теология, право и медицина. Повечето от нас не са проявявали интерес към етическите въпроси в медицината и биологическите науки, преди да се натъкнат на един или друг интересен проблем, привличащ вниманието. Повечето от нас е трябвало да си проправят път в непознатия свят на медицината и здравните грижи и да заслужат своето място в него. Много от нас са създали научни звена, които често, но не винаги, са ставали част от медицинските факултети. Започнахме да се срещаме и опознаваме по конференции и симпозиуми. Пишихме, изнасяхме лекции, преподавахме, записвахме разсъжденията си и по този начин поставихме началото на област на изследвания и на

съответната научна литература, която днес има свое име и място в света на науката и обществената политика. Ето защо смятам, че не би било неуместно да започна тази книга, разказвайки своята собствена история. Моята автобиография, също като биографиите на колегите ми, разкрива по един специфичен начин изворите на биоетиката⁶.

Роден съм през 1931 г. в Сан Франсиско, и подобно на много други момчета от католически семейства, израснали по онова време, бях убеден, че съм призван да стана свещеник. Постъпих в семинарията на Обществото на Исус (йезуитите), когато бях на осемнадесет, и през следващите тринадесет години получих прекрасно класическо образование. Четях книги на латински, гръцки и английски, изучавах древната, средновековната и съвременната философия, малко наука и много библейска и схоластическа теология. След като получих магистърска степен по философия благодарение на изследванията ми върху Аристотел, Тома от Аквино и Маритен, преподавах философия в продължение на три години в йезуитския колеж към Университета „Лойола“ в Лос Анджелис. След това изучавах теология и когато бях ръкоположен за свещеник, моите наставници приеха молбата ми да изучавам религиозна етика в икуменичен контекст. През 1964 г. започна докторантурата ми във Факултета по религиозни изследвания към Университета в Иейл.

Моят професор там, Джеймс Густафсън, беше специалист по икуменическа теология, познаващ добре не само протестантската традиция, към която принадлежеше, но също и римокатолическата морална теология. Той бе забелязал интелектуалния кипеж, предизвикан от напредъка на биомедицинските науки, в частност генетиката и невронауките. В една от статиите си от 1970 г. той пише: „Така наречената „нова биология“ и развитието на медицината и технологиите предизвикват голям интерес от страна на обществеността. Изглежда в случая залогът е не друго, а бъдещето на човешкото развитие“⁷. Макар че професор Густафсън насочваше своите студенти към изследване на подобни въпроси, самият той не им отделяше особено внимание. Аз и състудентите ми бяхме погълнати от теоретични занимания с теологическа етика, четяхме учителите на църквата – Свети Павел, Свети Августин, Свети Тома, Лутер и Калвин, както и съвременни теолози – Барт, Брунер, Тилих и братята Нибур. Въпреки това много от студентите на професор Густафсън станаха по-късно едни от първите биоетици.

Две случайни срещи ме насочиха към формиращата се био-етика. Първата бе в един майски ден на 1967 г., когато беше защитата на докторската ми дисертация в департамента за следдипломна квалификация в Иейл⁸. Когато излизах на улицата, обзет от чувство на облекчение, срещнах своя приятел, доктор Патрик Макегни, завеждащ службата за психиатрично консултиране към болницата „Ню Хейвън“ в Иейл. Той ме покани на обяд, за да отпразнуваме заедно края на мъките ми. Докато се хранехме, Макегни каза: „Толкова дълго си се занимавал с четене и писане на текстове, подхождал си към етиката като теоретик. Защо не дойдеш някой път в болницата, за да ти покажа как изглеждат истинските етически проблеми?“

Приех поканата му и през следващите два месеца бях негов стажант. Наскоро той бе срещнал нов етически проблем, невъзниквал до този момент: някои пациенти, чийто живот се поддържаше чрез хронична хемодиализа, искаха лекарите „да изключат машината“, да бъдат оставени да умрат. Той и други негови колеги, натъкнали се на същия проблем, се питаха дали подобно решение би могло да бъде разглеждано като самоубийство и съответно дали лекарят, приел да го осъществи, се превръща в съучастник. В качеството си на психиатър Макегни се опитваше да разбере дали „диализните самоубийства“ също като останалите са знак за някаква патология или поради новостта на хроничното поддържане на живота трябва да бъдат анализирани по друг начин. Той ми обясни проблема и ме помоли да помисля върху него. В резултат от това открих, че в последно време се появяват статии, разглеждащи етическите проблеми на хроничната хемодиализа. Така научих историята на Центъра за изкуствени бърбrecи в Сياتъл, където възникваха много проблеми от този тип. Тогава няхах дори идея, че двадесет и пет години по-късно ще бъда член на медицинския факултет, в който за първи път се въведе хроничната хемодиализа, както и приятел с нейния откривател, доктор Белдинг Скрибнър.

След икуменичния ми период в Иейл моите наставници-йезуити решиха, че е време да се върна към католическата теология. Ето защо следващата година прекарах в католическия институт в Париж и грегорианския университет в Рим. След това получих назначение като преподавател по морална теология и философска етика в Университета на Сан Франсиско. Там нова случайна среща възроди интереса ми към медицинската етика. През 1969 г. по време на една вечеря се срещнах с доктор Енгълбърт Дънфи, завеждащ катедрата по хирургия към Калифорнийския университет в Сан Франсиско. Док-

тор Дънфи ме попита с какво се занимавам и когато аз отговорих, че преподавам етика в Университета на Сан Франсиско, той възкликна: „Страхотно! В медицината имаме сериозен етически проблем – как се дефинира смъртта?“ Когато отговорих, че ако изобщо има отговор на този въпрос, то той би трябвало да бъде осигурен от самите лекари, той отвърна, че все по-честите трансплантации на органи правят наложително преразглеждането на критериите, по които се констатира състояние на смърт. Една комисия към Медицинския институт в Харвард година по-рано беше предложила дефиниция на понятието „мозъчна смърт“ и Медицинския институт към Калифорнийския университет в Сан Франсиско беше съставило собствена комисия, която да я обсъди. Ако се стигнеше до решение, че е най-подходяща, то тя щеше да бъде използвана в новата програма на университета за трансплантация на бъбреци. Беше ми зададен въпросът: бих ли се включил в комисията като консултант? Съгласих се с готовност (която се дължеше основно на невежеството ми) и през следващата година участвах във вечерните срещи на малка група от лекари, където научих много за неврологията и трансплантирането на органи, както и за концептуалната мъгла, в която тънеше края на човешкия живот.

По време на специализацията ми и работата ми като преподавател в Университета на Сан Франсиско няколко истински етически проблема бяха в центъра на общественото внимание в страната. Хората, които бяха избрали да се занимават с етика, независимо дали от философска или религиозна гледна точка, не можеха да ги заобиколят и да продължат да се ровят в класическите трактати. Движението за граждански права беше разбудило страстите. През месец март 1965 г. аз и няколко мои приятели-йезуити се готвехме да отидем в Селма. Отказахме се, когато до нас достигнаха новините за зверствата край моста Петъс. В края на 60-те години настроението срещу войната в Югоизточна Азия ставаха все по-силни и достигнаха връхната си точка, точно когато преподавах в Университета на Сан Франсиско. Много от студентите търсеха съвета ми във връзка с планирания от тях отказ от военна служба по религиозни причини. За католиците проблемът беше още по-голям. Учението за „справедливата война“ е част от католическата теология: според нея при определени условия военните действия могат да бъдат обосновани етически. Затова в американските съдилища признаваха подобно право на отказ само на онези, които се числяха към традиционните „пацифистки църкви“, например квакерите или мормоните, защото те отхвърляха всякакъв вид военни действия. Аз

бях изповедник и съветник на много объркани млади католици. Знаех пред колко сложна морална дилема са изправени те, тъй като Джим Чайлдрес, един от приятелите ми, с когото бяхме специализирали заедно, беше написал блестяща дисертация за отказа от военна служба по религиозни причини. Чичо ми, федералният съдия Уилям Суайгърт, беше един от първите, които обявиха войната за противоконституционна⁹. Така се случи, че през първата ми година като преподавател по етика бях въввлечен в решаването на много различни, но еднакво реални етически проблеми. Както ще видим, много от първите биоетици имат сходен опит.

Стажът ми при доктор Макегни в отделенията на иейлската болница „Ню Хейвън“, както и участието ми в комисията на Калифорнийския университет в Сан Франсиско, която анализираше дефиницията за мозъчна смърт, поставиха началото на моята трансформация от етик в биоетик. Този процес завърши през пролетта на 1972 г., когато се сдобих със съответната титла и заплата. Доктор Филип Лий, ректор на Медицинския институт към Калифорнийския университет в Сан Франсиско, ме покани за гост-професор в новооткрития Институт за здравни политики към същия университет. Аз приех с готовност и с разрешението на наставника ми в ордена на йезуитите се премесих от другата страна на парка Голдън Гейт – от Университета на Сан Франсиско в Калифорнийския университет в Сан Франсиско. През следващата година учех повече, отколкото преподавах. Тъй като смятах, че не е изключено по-късно да специализирам в тази област, посещавах лекциите на студентите по медицина, участвах в дисекциите, извършвани в курса по анатомия, и се включих в обсъжданията на политиката в здравеопазването и новите видове медицински грижи. Общувах с две от най-влиятелните личности в областта на медицинската етика, доктор Ото Гутентаг и доктор Чонси Лийк, „старши-законодателят в областта на медицинската етика“¹⁰.

В края на годината Декана на Медицинския факултет, доктор Джулийс Р. Кревънс ми предложи място на извънреден доцент по биоетика. Това означаваше да се превърна в странна птица. Само още един етик беше получил назначение в медицински факултет: Данър Клузър, който работеше в Медицинския институт „Хърши“ към университета на Пенсилвания. Биоетиката все още не съществуваше като отделна научна област. Нямахме учебни планове, а наличните източници бяха повече от оскъдни. Самата дума

„биоетика“ предизвикваше объркване. По крайбрежието на Сан Франсиско, където живеех, този неологизъм будеше асоциации с биоритмите, биофийдбека и макробиотиците, които бяха част от жаргона на ню ейдж философиите, които тогава се радваха на изключителна популярност. Задачата ми в Калифорнийския университет в Сан Франсиско беше не да предам на студентите фактите и методите на една съществуваща наука, а да създам нещо ново, което би заслужило уважението на учениите и признанието на обществеността. Поех по път, който след няколко години щеше да ме отведе до постоянно място във факултета на едно от водещите медицински училища в света. Станах биоетик тъкмо тогава, когато се раждаше самата биоетика.

През 1975 г. поисках да бъда освободен от обета ми към Обществото на Исус и от свещеническия ми сан в католическата църква. След като молбата ми беше удовлетворена, станах мирянин и се ожених. Това не беше нещо нетипично – в онези години много католически свещеници постъпваха като мен. Не малко от първите биоетици са преживели подобна промяна. Хората, получили образование по етика и натрупали опит в това да помагат на другите за решаване на сложни морални казуси, все по-често търсеха своето място в светския живот. Разкриващият се пред нас свят на биоетиката ни го осигури. Останах в Калифорнийския университет в Сан Франсиско до 1987 г., когато се преместих на северозападното крайбрежие и станах професор по етика в медицината към Медицинския институт към Вашингтонския университет.

Обхватът на настоящия разказ

Историята на биоетиката преплита лични истории като моята с напредъка на медицинската наука и технологиите в социалния контекст на Съединените щати през втората половина на XX век. Този напредък повдигаше въпроси в умовете на мислещите хора и понякога предизвикваше събития, които будеха тревога и удивление. Тези реакции бяха формирани от нагласите относно личната и социалната етика, които доминираха в следвоенна Америка, както и от ценностите, съставляващи същността на американския етос. Хора като мен, които не просто бяха формирани от тези нагласи и ценности, а също така бяха обучени да разсъждават върху тях, хранеха надеждата да превърнат неясната загриженост в ясно формулирани проблеми, които могат да бъдат грижливо анализирани

и понякога дори разрешавани. Биоетиката е систематично изследване, ангажирано с тази задача. Тя обхваща също дискусиите и дебатите, съпътстващи напредъка на медицината, в които участват множество различни страни – от представители на различни професии до обикновените граждани.

Тази книга представя периода между 1947 и 1987 г. като време на утвърждаване на биоетиката като отделна научна дисциплина. През 1947 г., по време на Нюрнбергския процес, двадесет и трима лекари бяха осъдени за военни престъпления, извършени под маската на медицински експерименти; тогава беше приет и Нюрнбергският кодекс. Това събитие, което разкрива едно наистина шокиращо отклонение от традиционната медицинска етика, поставя началото на разказаната от мен история, тъй като благодарение на него множество специалисти в науката, медицината и правото насочиха изследванията си към един от основните аспекти на съвременната медицина – научното изследване. Следващите две десетилетия съставляват предисторията на биоетиката, тъй като това е време на натрупване на въпроси и нарастваща загриженост от страна на учените и лекарите във връзка с етическите проблеми, поставени от напредъка в медицината и науката.

Първата глава на тази книга припомня дългата традиция на медицинската етика, която предшества биоетиката, и разказва за загрижеността, която изразяват много учени през 60-те години на XX век. През втората половина на това десетилетие неясното безпокойство се превръща в прицелна точка на анализите на учени, които принадлежат не към биомедицинските науки, а към класически дисциплини, част от които е етиката – теологията и философията – или към други дисциплини, които са тясно свързани с нея – правото и социалните науки. Във втора и трета глава е разгледан въпросът защо тези учени са били склонни да се включат в подобни дебати, анализирани са и техните приноси към разгръщането им. В следващата глава е разказано за влиянието на биоетиката върху политиката на правителството на Съединените щати, чрез което разсъжденията на учените навлизат в сферата на обществените политики. Следващите пет глави разглеждат различни въпроси, които представляват интерес за биоетическите анализи: изследванията върху пациенти, генетиката, грижите за терминално болни, трансплантацията на органи и изкуственото възпроизводство. Историята, разказана във всяка от тези глави, започва много

преди 1947 г., тъй като съм убеден, че биоетическите измере-
ния на тези съвременни проблеми трябва да бъдат разглеждани
в контекста на предходното развитие на съответните идеи.
Две глави са посветени на въпроса за същността на биоетиката
като научна дисциплина и като поле на дискусии. Накрая, след
кратък преглед на развитието на биоетиката в другите държа-
ви, глава дванадесета разглежда мястото на биоетиката в аме-
риканския етос, като по този начин търси отговор на въпроса,
защо тя се появява тъкмо в Съединените щати през втората
половина на XX век.

Казват, че историците не трябва да се доближават твърде мно-
го до настоящето, за да не загубят нужната им дистанция във вре-
мето. Ето защо, поставям края на моята история през 1987 г. Това
решение е донякъде произволно, но не е лишено от основания. В
случая изхождам от допускането, че семената на биоетическите
изследвания са посетени през четирите десетилетия между 1947 и
1987 г. (това е един ясно отличим период, каквито преподавателите
толкова много обичат). През тези години медицинските и биологи-
ческите науки се развиват с главозамайваща скорост, поради което
неизбежно са съпътствани от много въпроси, породени от удиви-
телния им напредък. Днес биоетиката е неизменен спътник на ме-
дицинската наука, медицинската практика и обществената полити-
ка. След 1987 г. пред нея възникват нови въпроси и тя придобива
нов облик и нови методи. Младите биоетици анализират критично
теориите на своите учители и се впускат в нови изследвания на ети-
ческата методология и политика. На тях ще бъдат посветени след-
ващите исторически разкази, посветени на биоетиката.

А. Р. Дж.

*Сиатъл, щата Вашингтон
ноември 1997*

Бележки

- ¹ Warren T. Reich, „Introduction“ в: Reich (съст.), *The Encyclopedia of Bioethics*, прераб. изд. (New York: Simon and Schuster Macmillan, 1995), р. xxi.
- ² Американската асоциация по биоетика наброяваше 613 члена (1997), Обществото за здраве и човешки ценности – 842 (1995), а Обществото за биоетическо консултиране – 149 (1995). Макар че много хора членуват в повече от една от тези организации, когато те се обединиха в Амери-

- канско общество за биоетика и хуманитарни изследвания през 1998 г., в него се включиха около 1500 души. Информация за тези центрове се съдържа в: Anita Nolen and Mary Carrington Coutts (съст.), *International Directory of Bioethics Organizations* (Washington, D. C.: Kennedy Institute of Ethics, Georgetown University, 1993), а литературата е реферирана в: LeRoy Walters and Tamar Joy Kahn. *Bibliography of Bioethics*, vol. 22 (Washington, D. C.: Kennedy Institute of Ethics, 1996).
- ³ Meredith Wadman, „Business booms for guides to biology’s moral maze“, *Nature* (1997), 389: 658-659; Editorial, „Trust and the bioethics industry“, p. 647.
- ⁴ Участниците бяха подбрани сред тези, чиито публикации са включени в първото издание на: Leroy Walters (съст.), *The Bibliography of Bioethics*, vol. 1 (Detroit: Gale Research Co., 1975).
- ⁵ „The Birth of Bioethics: A conference to Celebrate the Past 30 Years of Bioethics in the United States“. University of Washington, September 23-24, 1992. Конференцията е представена в: Albert R. Jonsen (съст.), „The Birth of Bioethics“, *Hastings Center Report*, suppl. 23, no. 6 (1993).
- ⁶ Биографиите на много от водещите биоетици в Америка и Европа са представени в: Sandro Spisanti, *La Bioetica. Biographie per una disciplina* (Milan: Franco Angeli, 1995).
- ⁷ James M. Gustafson, „Basic ethical issues in the bio-medical fields“, *Soundings* 53, no. 2 (1970): 151-180, p. 151.
- ⁸ Albert R. Jonsen, *Responsibility in Modern Religious Ethics* (Washington, D. C.: Corpus Books, 1968).
- ⁹ James F. Childress, *Civil Disobedience and Political Obligation: A Study in Christian Social Ethics* (New Haven: Yale University Press, 1971); *Mattola v Nixon* 318 F. Supp 538 (ND Cal 1970).
- ¹⁰ Това прозвище доктор Лийк получава в книгата на Пол Рамзи: Paul Ramsey, *Patient as Person* (New Haven, Yale University Press, 1970), p. xv. За Лийк споменавам в Първа глава; доктор Гутентаг се появява в Пета.

- Селф, Дон 542
 Сериани, Ърнест 24, 25, 26, 594
 Сийгъл, Сиймор 164, 176, 182, 184
 Синсхаймър, Робърт 275, 289
 Скитовски, Ан 176, 182, 185, 197
 Скрибнър, Белдинг 15, 302, 322, 323, 324, 325, 326, 348
 Сноу, Чарлс Пърси 39, 41
 Сондърс, Сисли 389
 Старцъл, Томас 302, 304, 360
 Стептоу, Патрик 462, 463, 464
 Суози, Джудит 518
- Тауърс, Бърнард 138
 Тендлър, Моузис 179
 Тилике, Хелмут 48, 70, 329, 604
 Тома от Аквино 14, 98, 110, 115, 309, 344, 397, 500, 523
 Томасма, Дейвид 57, 498, 499, 513, 544, 570
 Томсън, Джудит 445, 446, 447
 Торо, Хенри Дейвид 88, 117, 118, 140, 329
 Труман, Хари 184
 Тулмин, Стивън 59, 133-135, 138, 164, 167-169, 194, 513, 514, 607, 619
- Уайсбард 176, 189
 Уайсбард, Алън 189
 Уиклър, Дан 146, 176, 177, 368
 Уинслейд, Уилям 146, 514, 527, 548, 551
 Уолтърс, Лерой 54, 107, 112, 164, 167, 193, 242, 288, 294, 474, 501
 Уорнок, Мери 126, 469, 470, 473, 485
 Уотсън, Джеймс 156, 256, 257, 280, 290, 291, 373
 Утка, Джийн 54, 334, 335
- Файнбърг, Джоел 181
 Флечър, Джон 48, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 94, 99, 100, 102, 107, 108, 109, 112, 138, 164, 246, 255, 271, 272, 274, 275, 277, 330, 345, 373, 374, 392, 400, 417, 448, 455, 467, 526, 535, 536, 550, 551, 565, 581, 596, 597
- Флечър, Джоузеф 330, 392, 400, 417
 Фокс, Даниел 573, 574, 582, 583
 Фокс Рене 50, 102, 138, 176, 177, 216, 325, 335, 352, 373, 517, 518
 Франкена, Уилям 86, 99, 109, 125, 130, 142, 502
 Фрийд, Чарлс 138, 238, 275, 335, 462
 Фрийдън, Бети 556, 581
 Фрийман, Джон 380
 Фройнд, Пол 64, 138, 330, 373
 Фрост, Норман 372, 375, 417
 Фукс, Йозеф 438, 439
 Фърт, Родерик 102
- Халдейн 42, 44
 Халдейн, Дж. 42
 Харисън, Майкъл 316, 317, 365
 Харъл, Джордж 131
 Хелегерс, Андре 53, 54, 55, 59, 60, 61, 69, 138, 153, 154, 155, 162, 334, 439, 456, 459, 493
 Хенле, Робърт 53, 54, 55
 Херинг, Бернард 73
 Хил, Братфорд 227, 583
 Хипократ 199, 430, 531, 532
 Хъксли, Олдъс 39, 41, 42, 43, 65, 88, 476, 484
 Хюм, Дейвид 361, 397, 412, 492, 496
- Чайлдрес, Джеймс 17, 22, 55, 107, 112, 167, 194, 315, 327, 328, 329, 330, 494, 495, 500, 501, 502, 504, 514, 521, 581
- Шанън, Джеймс 22, 224, 225
 Шилс, Едуард 46
 Шрайвър, Сарджънт 53, 54, 59, 154, 155, 372, 373, 438, 439
 Шрайвър, Юнис Кенеди 53, 59, 372
 Шъмуйей, Норман 148, 361, 412
- Юнгст, Ерик 290, 291, 613, 616
- Якобовиц, Имануел 79, 431

АЛБЪРТ Р. ДЖОНСЪН
РАЖДАНЕТО НА БИОЕТИКАТА

превод и редакция: Ина Димитрова, Росен Люцканов
художник на корицата: Яна Левиева
коректори: Анета Иванова, Ася Захариева
графичен дизайн: Гергана Икономова

ISBN 978 954 587 156 6

издателска къща - критика и хуманизъм
kx@bsph.org
www.bsph.org/kx
(02) 98 00 243
софия 1000, площад „славейков” 11

*ако желаете да получавате минибюлетин
за новоизлезли книги, премиери и промоции
изпратете ПРАЗНО електронно съобщение
със Subject/Тема: NEWS
на адрес: **kx@bsph.org***